

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ (Λουκ. 15, 11-32)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή όμιλίας. Έγινε στην Αθήνα στις 26/2/1978)

1. Η περίληψη του Ευαγγελίου

Είναι γνωστός ο μεγάλος χριστιανός συγγραφέας, Ντοστογιέφσκυ.

Αυτός είχε πάντοτε άχώριστο σύντροφό του τό άγιο εύαγγέλιο. Όταν πέθαινε τράβηξε κάτω από τό προσκέφαλό του τό άγιο εύαγγέλιο, τό έδωσε στον πρωτότοκο γιό του, τό άνοιξε στο σημείο που βρίσκεται ή παραβολή του Άσώτου και τον παρακάλεσε νά τή διαβάσει.

Όσο τήν διάβαζε, ο γέρο-Ντοστογιέφσκυ είχε τά μάτια του βουρκωμένα και έκλαιε άκούοντας τήν ωραιότατη αυτή παραβολή τής χάριτος, τής άγάπης και τής εύσπλαγχνίας του Κυρίου.

Όταν τελείωσε ή ανάγνωση του ειπε: «Αυτή είναι ή χάρη και ή σοφία του Θεού. Έτσι βλέπει ο Θεός τον κόσμο. Τέτοια σοφία όσο και νά ψάξετε δέν θά τή βρεΐτε πουθενά. Όλα μου τά αγαθά σάς τά έδωσα όσο άκόμα ήμουνα καλά. Αυτόν τον πολυτιμώτερό μου θησαυρό -τό Ευαγγέλιο- τον κρατούσα κοντά μου γιατί μου χρειαζόταν. Τώρα πιά και αυτό δέ μου χρειάζεται». Τό έδωσε στον πρωτότοκο υίο του δώρο, μέ τήν παράκληση νά τό διαβάζουν και νά τό έχουν όλοι στην καρδιά τους. Έκανε τό σημείο του τιμίου και ζωοποιού Σταυρού και παρέδωκε τήν ψυχή του στα χέρια του Κυρίου ζώντων και νεκρών.

Άς κάνουμε μερικές σκέψεις επάνω στην παραβολή αυτή, γιατί δέν είναι μία άπλή ιστοριούλα όπως ίσως φαίνεται. Ο Θεός μέ αυτή τήν άπλή ιστορία λέει τά πάντα.

2. Κάτω τό «πρέπει», ζήτω τό «θέλω»

«Άνθρωπος τις είχε δύο υιούς», ο καθένας από τούς όποιους είχε

διαφορετική τοποθέτηση. Ὁ πρεσβύτερος χαρά ἦταν νά βρίσκεται κοντά στόν πατέρα του, κοντά στό Θεό. Ἡ καρδιά του ἦταν γεμάτη ἀπό τήν ἀγάπη πρός τόν Θεό καί ἀπό πόθο ὑπακοῆς.

Ὁ μικρότερος εἶχε κολλήσει τήν ψυχή του στά δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ καί στόν ἑαυτό του. Ἔβλεπε συνεχῶς γύρω του πρόκληση γιά χαρά καί γιά ἡδονή. Ἔβλεπε τήν παρουσία τοῦ πατέρα του σάν ἐμπόδιο, σάν φράκτη. Ἀλλά καί χωρίς τά ἀγαθά τοῦ πατέρα του ἦταν ἀδύνατο νά ἔχει ἐκεῖνο πού ποθοῦσε, τήν διασκέδαση καί τήν ἡδονή. Καί γι' αὐτό ἀκριβῶς, μέ θράσος -ὅπως συμβαίνει σέ ὅλους ὅσους ἀφήνουν νά φύγει ἀπό τήν καρδιά τους ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ- παρουσιάσθηκε στόν πατέρα του καί εἶπε: «Πάτερ, δός μοι τό ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας».

Τό συνηθισμένο πρόβλημα... Ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει μόνο δικαιώματα καί ξεχνάει τά καθήκοντά του. Ἐκεῖνο τό κακό πού βλέπομε τήν σημερινή ἐποχή νά παρουσιάζεται μέ τόση θρασύτητα, ὥστε νά γράφουν στούς τοίχους «κάτω τό πρέπει, ζήτω τό θέλω».

Ὁ ἄσωτος υἱός εἶπε τό «θέλω». Καί παράλαβε τήν περιουσία πού τοῦ ἔδωσε ὁ εὐσπλαγχνός πατέρας. Γιατί, ὁ πατέρας, μοίρασε στούς γιουούς του τήν περιουσία του, -ἄς τό κρατήσουμε αὐτό- τήν μοίρασε σέ δύο. Τά μισά τοῦ πρεσβυτέρου, τά μισά τοῦ νεωτέρου. Δικά του τίποτε. Ποιός ἔμεινε τελικά ἄστεγος; Χωρίς παρά, χωρίς δεκάρα; Ὁ πατέρας. Ποῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ πατέρας; Στά παιδιά του.

Κάθε πατέρας ἀποκτᾷ, δημιουργεῖ, κάνει, γιά τά παιδιά του. Ἄν εἶναι πατέρας ἀληθινός ξεχνᾷ τόν ἑαυτό του. Ἔχει μόνο παιδιά. Γιατί; Διότι ἔχει χρέος. Ὁ Πατέρας ὁ οὐράνιος ἤξερε τό «πρέπει». Δέν ἤξερε «τό θέλω». Πρόκειται γιά μεγάλο δίδαγμα.

3. Βουκέντρα, σεντόνι τύμπανο

Ὁ νεώτερος υἱός πῆρε τό μερίδιό του καί «ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν». Γιατί; Γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι κάτι, πού ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου τήν καταδικάζει βαθειά καί βαριά. Καμμία ἁμαρτία δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει μπροστά σέ πρόσωπο ἄλλο καί μάλιστα γνωστό καί σεβαστό. Ὁ ἄνθρωπος μόνος του τό καταλαβαίνει, γιατί ἡ συνείδησή του τοῦ τό μαρτυρεῖ ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι ἐξευτελισμός, εἶναι κατάπτωση τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Καί ἐπιπλέον εἶναι ἔργο ἀπάνθρωπο, σατανικό.

Λέγει μία ἱστορία: Γιά νά κάνει ὁ διάβολος τόν ἄνθρωπο νά ἁμαρτήσει

κρατάει μιά βουκέντρα καί τόν παροτρύνει: «Ήντε τί κάθεσαι; Πότε θά χαρείς τή ζωή σου; Γιατί τά ἔδωσε ὁ Θεός τά ἀγαθά στόν κόσμο;» Καί ἐκεῖνος φουντώνει ἀπό τίς ἐπιθυμίες καί τά πάθη. Ἀλλά νά, ὑπάρχει ἡ ντροπή τοῦ κόσμου... Καί τότε ὁ διάβολος παρουσιάζεται μέ ἕνα δεύτερο ὄπλο, ἕνα σεντόνι. Τό κρατάει καί τοῦ λέει: «Ἐγώ σέ κρύβω. Δέν θά σέ δεῖ κανείς. Μή φοβᾶσαι». Καί πραγματικά οἱ ἄνθρωποι τρέχουν «εἰς χώραν μακράν», κρύβονται. Ἔτσι πιστεύουν. Καί ἁμαρτάνουν!

Τότε ὁ διάβολος παρουσιάζεται μέ ἕνα τύμπανο καί διατυμπανίζει τήν ἁμαρτία γιά νά τήν πληροφορηθεῖ εἰ δυνατόν ὅλος ὁ κόσμος, καί ἔτσι νά ρίξει αὐτόν πού τήν διέπραξε σέ ἀναίδεια καί ἀδιαντροπιά οὕτως ὥστε νά φτάσει σέ πλήρη ἀναισθησία.

Πηροῦνι, σεντόνι καί τύμπανο. Ἴδου τά ὄπλα τοῦ διαβόλου.

Ὁ ἄσωτος στήν μακρινή χώρα πού ἀποδήμησε, σκόρπισε τήν περιουσία του. Ποία εἶναι ἡ περιουσία; Τά ἀγαθά χαρίσματα τοῦ Θεοῦ. Τί ἔμεινε μέσα στή ψυχή του; Κενό. Τί ἄλλο; Ἀκαθαρσία. Ὑπάρχει ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας μέ λεπτά καί εὐγενικά αἰσθήματα; Ποτέ!

Στούς ἄνθρώπους πού παραδίδονται στά πάθη, ιδίως τῆς σαρκός, βασιλεύει ἡ φιλαυτία, ὁ ἐγκεντρισμός, τό μῖσος, ἡ ὑπερηφάνεια, ὁ ἐγωϊσμός.

4. Ἀξιοποίησε τό φῶς

Καί ἀφοῦ ἐσκόρπισε τήν «περιουσίαν αὐτοῦ», ὁ ἄσωτος, ἔγινε δοῦλος, «προσεκολληθῆ ἐνί τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης καί ἔπεμψεν αὐτόν εἰς τούς ἀγρούς βόσκειν χοίρους». Τί σημαίνει αὐτό; Ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ἔγινε δοῦλος τοῦ διαβόλου. Τί χοίρους ἔβοσκε; Τά πάθη του. Τά πάθη, λένε οἱ πατέρες εἶναι χοῖροι.

Οἱ χοῖροι, δέν εἶναι τό πιό φιλήδοно ζῶο τοῦ κόσμου;

Γι' αὐτό ἀκριβῶς λέγει ἔβοσκε χοίρους. Γιατί τό μόνο πού ἐνδιαφερόταν ἀπό κεῖ καί πέρα ὁ ἄσωτος υἱός, ἦταν ὁ ἑαυτοῦλης του καί ἡ σάρκα του.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τέτοιο φρόνημα τά πάθη ὅλο τρέφονται καί χοντραίνουν. Καί ἡ ψυχή ἀδυνατίζει καί πεθαίνει. Συμπέρασμα: Ἡ τήν ψυχή σου θά τρέφεις καί θά ἀσθενοῦν τά πάθη ἢ θά χοντραίνουν τά πάθη καί θά πεθαίνει ἡ ψυχή σου. Ἀλλά γιά νά ζεῖ ἡ ψυχή καί νά νεκρώνονται τά πάθη χρειάζεται ἀγώννας κατά τοῦ φρονήματος τῆς σαρκός, τό ὁποῖο εἶχε ὁ ἄσωτος υἱός

πρωτοῦ φύγει ἀπό τό σπίτι τοῦ ἀγαθοῦ πατέρα του. Χρειάζεται δηλαδή νά βγάλει ἀπό τήν ψυχή του ὁ ἄνθρωπος τήν ἀγάπη τῆς ἀμαρτίας καί τή φιληδονία.

Ὅμως ὁ ἄνθρωπος καί ὅταν ἀκόμα πέσει στό βάθος τοῦ κακοῦ, εἶναι τοῦ πλάσμα τοῦ Θεοῦ. Ἔχει συνείδηση καί ἡ συνείδηση φωνάζει καί τόν φέρνει σέ συναίσθηση. Πότε; Ἐάν προσέξει τό φῶς, τήν ἐλάχιστη ἐκείνη ἀκτίνα τοῦ φωτός πού ρίχνει μέσα στήν καρδιά του ἡ χάρη τοῦ παναγίου Πνεύματος. Πότε; Ὅταν βλέπουμε τόν τίμιο σταυρό, ὅταν βλέπουμε ἕναν ἱερέα, ὅταν βλέπουμε μία εἰκόνα, ὅταν βλέπουμε καί ἀκοῦμε τό ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτή ἡ ἐλάχιστη ἀκτίνα τοῦ φωτός ἐάν ἀξιοποιηθεῖ, ἐάν δηλ. δέν μᾶς κάνει ὁ διάβολος νά κλείσουμε τά μάτια καί νά φύγουμε ἀπό κοντά της, θά μᾶς ὀδηγήσει στό φῶς τῆς μετανοίας.

Ὁ ἄσωτος υἱός δέχθηκε τήν ἀκτίνα τοῦ φωτός καί τόν ἀγαθό λογισμό πού τοῦ ἔλεγε: «πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγώ δέ λιμῶ ἀπόλλυμαι». Μέ ἄλλα λόγια, πόση χαρά ἔχουν ἐκεῖνοι πού ἔχουν νικήσει τά πάθη τους.

Ἀλήθεια! Γιατί ἕνας ἄνθρωπος ἐνῶ δέν τρώει, δέν πίνει, δέν πάει στά nightclub, δέν ἀκολασταίνει, δέν πορνεύει, ἔχει κοπεῖ ἀπό τά πάντα... γιατί, παρά ταῦτα, εἶναι γεμάτος χαρά; Γιατί; Γιατί ἡ χαρά εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ. Καί ἡ πικρία καί ἡ λύπη εἶναι ἀπόκτημα τῆς ἀμαρτίας, καρπός τῆς ἀπομάκρυνσης ἀπό τό Θεό.

5. Ξαναβρῆκε τήν πρώτη θέση του

Τελικά ὁ ἄσωτος γύρισε καί ὁ πατέρας τόν δέχθηκε.

Ὅχι μόνο τόν δέχθηκε, ἀλλά καί τόν τίμησε. Γιατί; Γιατί ὁ πατέρας δέν εἶναι τοῦ «θέλω» εἶναι τοῦ «πρέπει». Ὁ πατέρας πού μοίρασε τήν περιουσία του στά δύο παιδιά καί ἔμεινε χωρίς δεκάρα, εἶχε μόνο τό «πρέπει» ἔναντι τοῦ παιδιοῦ του πού ἐπέστρεψε. Εἶχε δηλαδή τήν καρδιά του γεμάτη ἀγάπη καί γι' αὐτό τόν δέχθηκε, τόν τίμησε καί ἔκανε θυσία τά πάντα. Ἐσφαξε τόν «μόσχον τόν σιτευτόν», τοῦ ἔδωσε τήν καλύτερη στολή, καί τοῦ πέρασε στό χέρι τόν «δακτύλιον», πού συμβολίζει τόν ἄρραβώνα τῆς μελλούσης ζωῆς καί βασιλείας.

Ἄς προσέξουμε τήν τελευταία φάση. Ἄρχισαν ὅλοι νά γλεντοῦν, ἄγγελοι καί ἄνθρωποι, γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ ἀμαρτωλοῦ. Καί τότε γύρισε ἀπό τά χωράφια -ἐργάτης τοῦ καθήκοντος- ὁ πρεσβύτερος υἱός, τοῦ ὁποίου ἦταν

όλοκληρη ή περιουσία, μιά και ἦταν πάντα κοντά στον πατέρα. Όταν ἔμαθε τί γίνεται τοῦ κακοφάνηκε καί δέν ἤθελε νά μπεῖ μέσα. Τό ἔμαθε ὁ πατέρας καί βγῆκε ἐκεῖνος ἔξω.

Βλέπετε; Ὁ Θεός ἐλεεῖ τόν ἐπιστρέφοντα ἁμαρτωλό, τόν ἄσωτο, ἀλλά ἀγαπᾷ καί τιμᾷ τόν δοῦλο του, ἐκεῖνον πού τηρεῖ τό θέλημά Του. Τόν παρακαλεῖ. Ἀκόμα καί στό λάθος του -ὁ πρεσβύτερος υἱός - εἶναι ἀγαπητός. Γι' αὐτό τοῦ εἶπε: «Τέκνον, σύ πάντοτε εἶσαι κοντά μου καί πάντα τά ἐμά σά ἐστίν». Ὅλα ὅσα ἔχω εἶναι δικά σου. Ἔχω ἐγώ τίποτα;

Τί τοῦ ὑπενθυμίζει; Τό «πρέπει».

Γιατί ἐγώ δέν ἔχω τίποτε, παιδί μου, αὐτή τή στιγμή;

Ἐξ αἰτίας τοῦ «πρέπει». Γιατί ὅλα τά δικά μου εἶναι δικά σου καί τοῦ νεώτερου ἀδελφοῦ σου, πού τά σπατάλησε ὅλα!

Καί κάνοντας ἐφαρμογή τοῦ «πρέπει» τοῦ λέγει: «εὐφρανθῆναι δέ καί χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου νεκρός ἦν καί ἀνέζησε, καί ἀπολωλός ἦν καί εὐρέθη». Πρέπει καί σύ νά χαρεῖς πού ὁ ἀδελφός σου ξαναῆλθε· ἐγύρισε· εὐρέθη.

Ὁ πρεσβύτερος υἱός δέν ἦταν ἁμαρτωλός. Ἦταν ἅγιος. Ἕνας λογισμός τοῦ πέρασε πού τόν ἐνόχλησε καί ὁ πανάγαθος Πατέρας, ὁ πνευματικός Πατέρας ὅλου τοῦ κόσμου τόν συμβούλευσε νά νικήσει τόν πονηρό λογισμό. Τό ἴδιο κάνουν οἱ πνευματικοί πατέρες στή σύγχρονη ζωή. Ἐξ ὀνόματος καί κατ' ἐντολήν καί κατ' ἀνάθεση τοῦ οὐρανοῦ Πατέρα συμβουλεύουν καί καθοδηγοῦν τά πνευματικά τους τέκνα.

Αὐτή εἶναι ἡ παραβολή τοῦ Ἀσώτου. Ἡ παραβολή τῆς ἀπέραντης εὐσπλαγχνίας τοῦ Κυρίου στον ἁμαρτωλό καί τῆς ἀπέραντης ἀγάπης, τιμῆς, ἐπαίνου καί δόξης πρὸς τόν κάθε δοῦλο του πού εἶναι ὑποτεταγμένος στό ἅγιο θέλημά Του.

Ἄς βάλομε βαθειά στήν καρδιά μας τό μήνυμά της. Ἀμήν.